

HENDIKEP

Cantilena

B Ö N D Ö R P Á L

Mint akinek a sorsa félbemaradt
s a lehetőségek közt lehetőségként lebegve
akárha a cet torkán lennék falat
ahogy cigányútra szaladt

sem kiöklendve sem lenyelve
a kérdés mi más lehetne —
ha rühellem a prófétaságot
miféle kettős szerepet játszok?

és sánta lábain versemnek
egyáltalán mit akarok?
mindenféle örökséggel terheltén
bennük miket motyogok?

Mindenemben sánta
éppen ezért valamiképpen
egyensúlyba jutni
az én hiú reménységem?

Vagy csak azért mert nem tudok
semmi mást
gyakorlom mégis itt
az igazmondást?

És nem annyira sánta
aki mindkét lábára sánta?
hogy ne eredhetne némi eséllyel mégis
a korábban rajtoltak nyomába?

Így talán még én is?
akár még be is érhetem a végzetem
előbb mint az engem érne el?

Mi akik felekezetünk
és nemzeti hovatartozásunk
érdeklődési körünk és világlátásunk
anyagi helyzetünk
és mindenféle más alapon ide
oda s amoda tartozunk
mikor és mennyiben vagyunk csak önmagunk?

Kik lehetnek a szövetségeseink?
kik az ellenségeink? És mit mondanak az eleink
vannak e használható
tőlük örökölt elveink?

A fiatal tanító — apai nagyapám —
holtában is ugyanabban a seregben szolgál?
és mert a folyókat szerette
csak azért maradt ott örökre az Isonzónál?

Mindig akad ügyeletes eszme
hogy a világot két részre szelje?
— És azontúl nagyanyámnak a lelke
ezt a megoszlott világot tükrözte?
Így védekezett hogy balsorsa tovább ne üldözze?

Aztán a következő háború
valamelyik átlagosan szomorú
hétköznapiján a fényképek is odavesztek.
És most hogy versemben is megjelentek
előbb-utóbb majd harmadszorra
és ezúttal véglegesen is semmivé lesznek?

Ők tehát már senkinek semmit nem üzennek
még rajtam keresztül sem: hiszen
emlékem róluk semmi sem
és nem is él már senki sem
aki tanúsíthatná
hogy ennek komolykodó bohóckodását
s annak gyógyíthatatlan tudathasadását
milyen mértékben örököltem.

És mert legtöbbször önmagammal pöröltem
azért nem a gyilkos löveg
és talán nem a zárt osztály
— génjeimben zavaros a szöveg
hanem mint apai nagyapámra
a végleges kijózanodás vár?
az árokban a fagyhalál?

Akár a tisztos pékmester
csak én a költőségembe bukok bele részegen
amiből nem húz ki többé
élve már senki sem?

A talentumot — már amennyit — tőle örököltem
anyai nagyanyámtól? akinek csipős nyelvét
félte az egész falu?
Emlékszem mennyire
respektálta őt apu és anyu:
nagyszüleim közt ő volt az egyetlen
de még ismerhettem. Ámbár
akit — gyerekfejjel csupán —

tudom hogy az egész valahogy úgy fest
hogy mögöttem már több mint fél emberöltő
és én mintha még most sem tudnám
hogy miért lettem költő.

És egyáltalán hova akarna
azzal kilyukadni
ha családunk történetét
valaki csak úgy találta volna ki?

És akit úgy hívok: én
— minek a végén
vagy a közepén vagyok
vagy leszek és milyen poén?

Nem életrevalónak
engem a szüleim udvariasnak neveltek
és szófogadónak.
Olyannak akit kicsinylőleg
nevezünk jónak.

Így aztán amikor kamasz-becsvágyam
a halhatatlanságból részt kért —
egy maréknyiért
halk szavú költőként és utolsónak
álltam be a hosszan kanyargó sorba.
Hogy világvajítónak
sohasem is jussak sorra?

Ehhez persze azért
azt is tudni kell
hogy költő-
ben a lázadó és a töprengő
egyformán veszélytelen.

Mikor elszürkül a földi lét
olyankor kékebb lesz az ég —
az isteneknek és művészeknek
megmártózni benne: kié a gyönyörűség?

És nektek
akik azt gondoljátok hogy ihletem
meg sem érdemlem
mert a világot mint görbe tükörben látom
és láttatom

nektek csak azt mondhatom
azért mert úgy van: hogy nincsen
éppen én vagyok az itten

aki ha hitetlenül is
mégis őt szolgálom hívségesen
aki megteremtette ezt a cifraságot

legfőképpen azzal
hogy észrevenni igyekszem minden apróságot.